

عنوان مقاله:

بازشناسی تاثیر گونه های ضمیمه و انضمام در نیت تقرب

محل انتشار:

فصلنامه جستارهای فقهی و اصولی، دوره 7، شماره 4 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 34

نویسندگان:

محمدرضا نائینی - استاد درس خارج فقه و اصول حوزه علمیه قم رایانامه: mrnaeiniFY@gmail.com

محمد حکیم - طلبه درس خارج حوزه علمیه قم و دانشجوی دکتری فقه و مبانی حقوق اسلامی دانشگاه تهران؛ پردیس فارابی؛ رایانامه: yahoo.com

خلاصه مقاله:

واکاوی گونه های متنوع ضمیمه و احکام اسلوب های انضمام قصد به نیت تقرب که ممکن است به اخلاص در ماهیت نیت و نفی صحت در رفتار عبادی منجر شوند، در شمار مباحث چالش برانگیز در ساحت عبادات قلمداد می شود و دیدگاه های گوناگونی را در تاریخ فقه پدیدار ساخته است. این جستار که با روش تحلیلی توصیفی سامان یافته است، در آغاز، به مفهوم شناسی قصد قربت می پردازد و انگیزه ارتكازی اظهار بندگی را معیار تحقق نیت عبادت می داند. همچنین، تفاوت نیت معیار و کافی در عبادات و خلوص نیت لازم برای کسب کمال عمل را تبیین می کند. سپس به تبیین گونه های متنوع ضمیمه و روش های انضمام قصد به نیت تقرب و نیز اعتبارسنجی دیدگاه های فقیهان درباره احکام ضمیمه و انضمام، اهتمام می ورزد. در متون فقهی، واکاوی حکم انضمام قصد لوازم عادی عبادات که فاقد منافات ذاتی با اخلاص هستند، دیدگاه هایی را در پی داشته است؛ دیدگاه هایی چون جواز این گونه انضمام و صحت عمل، نفی صحت از رفتار عبادی به دلیل عدم تحقق معنای انحصاری و محض اخلاص و نیز تفصیل براساس شیوه های انضمام یا رجحان ضمیمه. درباره قصد ضمیمه منافاتی با اخلاص، مانند ریا نیز دیدگاه هایی همچون صرف سقوط ثواب و عدم وجوب تکرار عمل و همچنین نظریه بطلان عمل عبادی و نیازمندی به اعاده یا قضا در صورت های متنوع انضمام ارائه شده است. نظریه برگزیده در مقاله حاضر بر مبنای نیت معیار در عبادات است و از تحلیل و بررسی مستندات قرآنی و حدیثی در این زمینه به دست می آید. این نظریه دیدگاه جواز انضمام و صحت عمل در ضمیمه گونه نخست و دیدگاه بطلان عبادت در ضمیمه گونه دوم در اسلوب های گوناگون انضمام است. همچنین در ضمیمه قصد سایر اموری که فاقد منافات با اخلاص هستند، با تنقیح مناط، نظریه صحت مطلق پذیرفته می شود.

کلمات کلیدی:

نیت، قصد قربت، معیار نیت، انضمام به نیت، ضمیمه عرضی، تاثیر ضمیمه در نیت

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1425532>

